

Uppföljande granskning av
studieresultat och
systematiskt kvalitetsarbete
inom grundskolan och
gymnasieskolan

Strömstads kommun 2024

Innehållsförteckning

1.	Granskningsresultat	3
1.1	Svar på revisionsfrågor	3
1.2	Samlad bedömning	3
2.	Inledning.....	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Syfte och revisionsfrågor	5
2.3	Metod	5
2.4	Avgränsning	5
3.	Uppföljning av granskning av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan	6
3.1	Den fördjupade granskningen visade på flera utvecklingsområden	6
3.2	Styrtal och indikationer återspeglas i nämndens målarbete	6
3.3	Kopplingen mellan mål och utvecklingsplaner har upphört i ny modell för målstyrning....	7
3.4	Uppföljning sker i enlighet med Skolverkets allmänna råd	7
3.5	Uppföljningen följer kraven på systematik och dokumentation	8
3.6	Resursfördelningsmodellen följer skollagens krav.....	8
3.7	Nämnden har avhjälpt samtliga identifierade utvecklingsområden	9
4.	Andel behöriga lärare.....	10
	Bilaga 1. Källförteckning	12

1. Granskningsresultat

Kommunrevisionen genomförde år 2020 en fördjupad granskning av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan. I granskningen identifierades flera förbättringsområden. Kommunrevisionen har beslutat att under år 2024 följa upp hur barn- och utbildningsnämnden omhändertagit de rekommendationer som lämnades 2020. I granskningen ingår också att översiktligt granska ytterligare riskområden som kommunrevisionen identifierat i sin risk- och väsentlighetsanalys.

1.1 Svar på revisionsfrågor

Rekommendation 2020	Bedömning
Vilka åtgärder har barn- och utbildningsnämnden vidtagit utifrån de rekommendationerna som lämnades 2020?	Nämnden har vidtagit åtgärder kopplat till samtliga rekommendationer.
Har de vidtagna åtgärderna resulterat i att avhjälpa de synpunkter som lämnades i rekommendationerna?	Ja. Vår bedömning är att fyra av fem rekommendationer har avhjulpts. Vi bedömer att en av fem rekommendationer inte länge är tillämplig till följd av förändrad modell för målstyrning.
Genomförs uppföljning av resursfördelningens påverkan på elevernas lärande, elevernas närvaro och elevgruppens storlek i årshjul eller internkontrollplan?	Ja. Sedan granskningen har nämnden förändrat sin resursfördelningsmodell. Nämnden har under flera år inkluderat resursfördelningsmodellen i sitt internkontrollarbete.
Hur har behörighetsgraden för lärare sett ut under 2020-2023?	Andelen behöriga lärare är marginellt lägre under läsåret 2023/2024 jämfört med 2019/2020.
På vilket sätt följs studieresultat upp av barn- och utbildningsnämnden	Nämnden följer upp studieresultat dels på sitt sammanträde i juni, dels inom ramen för kvalitetsrapporter under hösten. Uppföljningen inkluderar flera olika aspekter såsom slutbetyg per ämne och resultat på nationella prov.

1.2 Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt har avhjulpts de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2020. Vår bedömning grundas på att (1) kommunfullmäktiges styrtal återspeglas i nämndens målarbete, (2) uppföljning sker i enlighet med Skolverkets allmänna råd, (3) uppföljningen följer krav på systematik och dokumentation och (4) att resursfördelningsmodellen följer skollagens krav. Vi noterar dock att nämnden och kommunfullmäktige har olika målsättningar för samma styrtal.

Vi noterar även att andelen behöriga lärare inom grundskolan i kommunen är förhållandevis låg i ett nationellt perspektiv. Vi anser att nämndens kompetensförsörjning sannolikt utgör

den utmaningen i arbetet med att stärka studieresultaten.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställa att målsättningar i styrtal överensstämmer med kommunfullmäktiges målnivå.

Göteborg 10 juni 2024

Aron Larsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Projektledare

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

2. Inledning

2.1 Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde EY år 2020 en granskning av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan. Syftet med granskningen var att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan. Granskningens sammanfattande bedömning var att barn- och utbildningsnämnden delvis säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan.

Kommunrevisionen har beslutat att granska hur nämnden har omhändertagit rekommendationerna i granskningen. Granskningen utgår från de svar som barn- och utbildningsnämnden har lämnat till revisionen. I tillägg till att följa upp rekommendationer och de svar som lämnades på granskningen 2020 kommer den uppföljande granskningen också att undersöka hur behörighetsgraden för lärare sett ut under de senaste tre åren.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med uppföljningen har varit att granska hur barn- och utbildningsnämnden har arbetat vidare utifrån de rekommendationer och synpunkter som lämnades vid granskningen 2020. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka åtgärder har barn- och utbildningsnämnden vidtagit utifrån de rekommendationerna som lämnades 2020?
- ▶ Har de vidtagna åtgärderna resulterat i att avhjälpa de synpunkter som lämnades i rekommendationerna?
- ▶ Genomförs uppföljning av resursfördelningens påverkan på elevernas lärande, elevernas närvaro och elevgruppens storlek i årshjul eller internkontrollplan?
- ▶ Hur har behörighetsgraden för lärare sett ut under 2020-2023?
- ▶ På vilket sätt följs studieresultat upp av barn- och utbildningsnämnden?

2.3 Metod

Den uppföljande granskningen har genomförts genom dokumentstudier, skriftliga frågor till barn- och utbildningsförvaltningen samt vid behov kompletterande intervju med tjänsteperson.

2.4 Avgränsning

Granskningen avgränsas till de rekommendationer som lämnats i samband med granskningen av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan 2020 samt de svar som nämnden lämnade på granskningen.

3. Uppföljning av granskning av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan

3.1 Den fördjupade granskningen visade på flera utvecklingsområden

Under år 2020 genomfördes en granskning av kommunens studieresultat och systematiska kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan. Syftet med granskningen var att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan. Utifrån granskningens iakttagelser lämnades följande rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden:

- ▶ Tillse att de styrtalet och indikationer som kommunfullmäktige har beslutat om återspeglas i nämndens målarbete.
- ▶ Synliggöra kopplingen mellan nämndens mål och de utvecklingsområden som anges i utvecklingsplaner.
- ▶ Tillse att de områden som anges i Skolverkets allmänna råd för uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet och följs upp av nämnden.
- ▶ Säkerställa att den uppföljning som nämnden erhåller delger nämnden på ett systematiskt sätt och dokumenteras i nämndens protokoll.
- ▶ Tillse att resursfördelningsmodellen följer skollagens krav för att säkerställa att alla elever ges likvärdiga förutsättningar att uppnå kunskapskraven.

Barn- och utbildningsnämnden behandlade sitt svar på revisionsrapporten den 26 januari 2021. I svaret framkom ett antal åtgärder som barn- och utbildningsnämnden avsåg att vidta. Inom ramen för denna uppföljande granskning beskrivs vidtagna åtgärder nedan.

3.2 Styrtalet och indikationer återspeglas i nämndens målarbete

Den fördjupade granskningen visade att kommunfullmäktige hade beslutat om styrtalet som inte återfanns i nämndens verksamhetsplan. Av verksamhetsplan för 2023 framgår att samtliga av kommunfullmäktige antaga styrtalet återspeglas i nämndens målarbete. För vissa styrtalet har kommunfullmäktige och nämnden olika målsättningar. Kommunfullmäktige anger exempelvis i budget 2023 att 90 procent av eleverna i årskurs nio ska bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Nämnden anger i sin verksamhetsberättelse att målnivån för styrtalet är 87,5 procent. Av intervju framgår att detta beror på att nämnden valt att utgå från genomsnittet i riket för vissa nyckeltal där kommunfullmäktige angett ett högre värde. Detta ska åtgärdas till 2025 för att undvika olika målsättningar.

3.1.1. Vår bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen i huvudsak har avhjälpats. Vår bedömning grundas på att kommunfullmäktiges styrtalet återfinns i nämndens verksamhetsplan. Det finns således enligt vår mening en tydlig koppling och styrkedja i målstyrningen. Vi noterar att vissa av nämndens målsättningar är lägre än kommunfullmäktiges. Även om skillnaden i målsättning mellan nämnd och fullmäktige är marginell anser vi att det bidrar till viss otydlighet. Vi ser

positivt på att detta ska avhjälpas från och med 2025.

3.3 Kopplingen mellan mål och utvecklingsplaner har upphört i ny modell för målstyrning

Sedan den fördjupade granskningen har kommunens modell för målstyrning förändrats. Nämnden arbetar inte längre med utvecklingsplaner för respektive skolform.

3.2.1. Vår bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen inte längre är tillämpbar.

3.4 Uppföljning sker i enlighet med Skolverkets allmänna råd

Den fördjupade granskningen visade att nämnden följde upp två av fem områden inom grundskolan och tre av fem områden inom gymnasieskolan som Skolverket rekommenderar huvudmän att följa upp.¹

Av skriftliga svar framgår att skolenheternas resultat aggregeras i kvalitetsrapporter på skolformsnivå. Kvalitetsrapporterna aggregeras därefter på förvaltningsnivå. Nämnden följer upp både resultat både på verksamhetsnivå (kvalitetsrapporter) och förvaltningsnivå (verksamhetsberättelse). Kvalitetsrapporterna inkluderar de områden som Skolverket rekommenderar; bland annat bemanning (årsarbetare och behörighet), socioekonomiska faktorer, särskilt stöd (åtgärdsprogram), kunskapsresultat och trygghet.

Utöver årliga kvalitetsrapporter och verksamhetsberättelser följer nämnden ett årshjul kopplat till kvalitetsarbetet. Exempelvis följs närvaron upp två gånger per år och anmälningar om kränkande behandling fyra gånger per år. Kunskapsresultaten följs upp dels i kvalitetsrapporter, dels på nämndens sammanträde i juni. Av kvalitetsrapporterna framgår att nämnden följer upp (1) andel med godkända slutbetyg per ämne, (2) vilka åtgärder som varit verkningsfulla för att höja kunskapsresultaten, (3) elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, (4) resultat på nationella prov, (5) skillnad mellan betyg och resultat på nationella prov, (6) genomsnittligt meritvärde och (7) behörighet till ett nationellt gymnasieprogram.

Skolinspektionen granskade under 2023 hur kommunen arbetar med systematiskt kvalitetsarbete.² Inspektionens granskning visade att kommunens uppföljning och analys av trygghetsresultat kunde stärkas. För övriga delar bedömde Skolinspektionen att kommunens kvalitetsarbete uppfyllde lagkraven. Skolinspektionen har förelagt kommunen att vidta åtgärder och redovisa dessa för inspektionen den 17 juni 2024. Enligt uppgift har

¹ Jämf: Fördjupad granskning av studieresultat och systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och gymnasieskolan s. 11, 2020, EY och Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverkets allmänna råd s. 27f, 2015, Skolverket

² Planerad kvalitetsgranskning av Strömstads kommuns ansvar för grundskola, Dnr 2023:5833, 2023, Skolinspektionen.

kommunen redovisat åtgärder och Skolinspektionen har avslutat ärendet.

3.3.1. Vår bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen i allt väsentligt har avhjälppts. Vår bedömning grundas på att nämnden följer upp de områden som Skolverket rekommenderar. Vi noterar att Skolinspektionen i sin granskning identifierat utvecklingspotential i analysen av trygghetsresultat.

3.5 Uppföljningen följer kraven på systematik och dokumentation

Den fördjupade granskningen visade att nämndens uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet i egenskap av huvudman för verksamheten inte uppfyllde formkraven för uppföljning. Nämndens uppföljning bestod delvis av muntliga föredragningar utan dokumenterade underlag och som inte heller protokollfördes.

Av skriftliga svar framgår att nämnden en gång per år följer upp det systematiska kvalitetsarbetet på verksamhetsnivå. Uppföljningarna behandlas i tre separata ärenden.³

3.4.1. Vår bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen har avhjälppts. Vår bedömning grundas på att nämnden i egenskap av huvudman för skolväsendet dokumenterar sin uppföljning i enlighet med lag⁴ och rekommendationer⁵.

3.6 Resursfördelningsmodellen följer skollagens krav

Den fördjupade granskningen visade att huvudmannens resursfördelning inte fullt ut följde bestämmelserna i skollagen.

Av skriftliga svar framgår att en ny resursfördelningsmodell infördes för grundskolan år 2021. Resursfördelningsmodellen inkluderar numer även bland annat socioekonomiska faktorer.

Skolinspektionen genomförde under år 2023 en granskning där inspektionen bedömde att resursfördelningsmodellen uppfyller skollagens krav.⁶ Skolinspektionen skriver i sitt beslut att inspektionens granskning visar att Strömstad kommun använder resursfördelningen som ett verktyg att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov.

Av nämndens verksamhetsberättelse för år 2023 framgår att nämnden följt upp

³ För 2022/2023: BUN/2023-0275, BUN/2023-0280 och BUN/2023-077.

⁴ Skollag (2010:800) 4 kap 3-6 §§.

⁵ Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverkets allmänna råd.

⁶ Planerad kvalitetsgranskning av Strömstads kommuns ansvar för grundskola, Dnr 2023:5833, 2023, Skolinspektionen.

resursfördelningen inom ramen för nämndens internkontrollarbete. Enligt uppföljningen⁷ har resursfördelningen implementerats enligt plan. En utmaning beskrivs vara att anpassa bemanningen till fluktuationer i barn- och elevantal under året. Av nämndens internkontrolluppföljning framgår att vissa revideringar gjorts för 2024. Enligt uppgift består ändringarna framförallt av att vissa delar av resursfördelningen knyts tydligare till socioekonomiska faktorer. Intervjupersonerna lyfter att exempelvis hade resurser för speciallärare fördelats mer schablonmässigt men nu fördelas utifrån dels elevantal, dels socioekonomi.

3.5.1. Vår bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen har avhjälppts. Vår bedömning grundas på att resursfördelningsmodellen inkluderar socioekonomiska faktorer. Vi anser att detta är i enlighet med skollagens krav om att resurser ska fördelas efter elevernas olika förutsättningar.

3.7 Nämnden har avhjälppt samtliga identifierade utvecklingsområden

Uppföljningen visar att nämnden vidtagit åtgärder för att avhjälpa samtliga tillämpliga rekommendationer. I tabellen nedan framgår vår bedömning för varje rekommendation samlat.

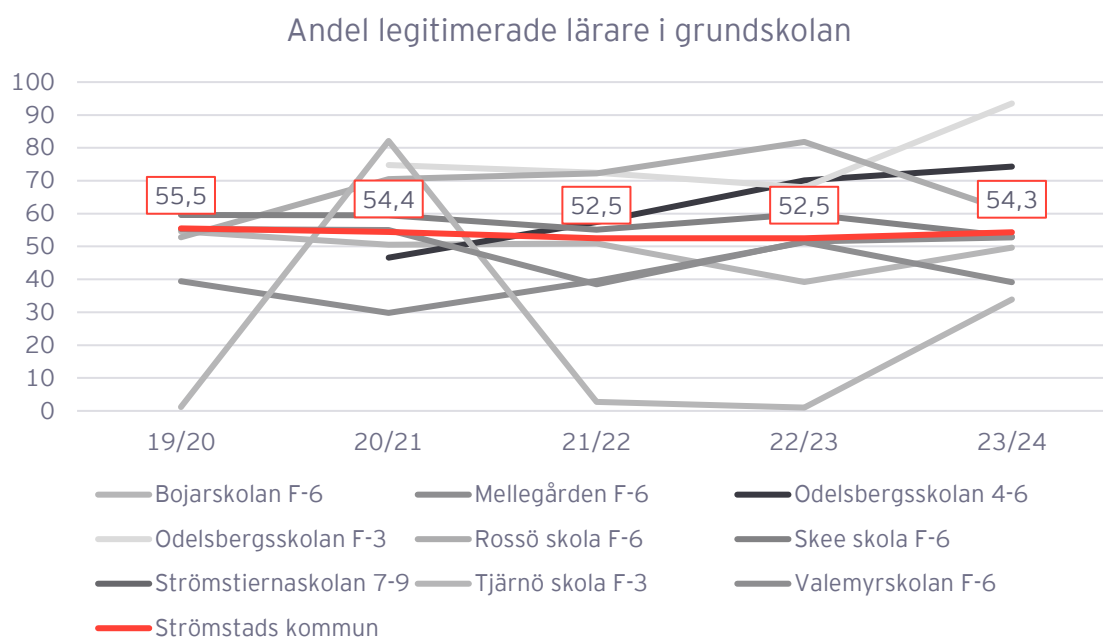
Rekommendation 2020	Bedömning
Tillse att de styrtal och indikationer som kommunfullmäktige har beslutat om återspeglas i nämndens målarbete.	Ja
Synliggöra kopplingen mellan nämndens mål och de utvecklingsområden som anges i utvecklingsplaner.	E/T
Tillse att de områden som anges i Skolverkets allmänna råd för uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet och följs upp av nämnden.	Ja.
Säkerställa att den uppföljning som nämnden erhåller delger nämnden på ett systematiskt sätt och dokumenteras i nämndens protokoll.	Ja.
Tillse att resursfördelningsmodellen följer skollagens krav för att säkerställa att alla elever ges likvärdiga förutsättningar att uppnå kunskapskraven.	Ja

⁷ BUN/2022-0171

4. Andel behöriga lärare

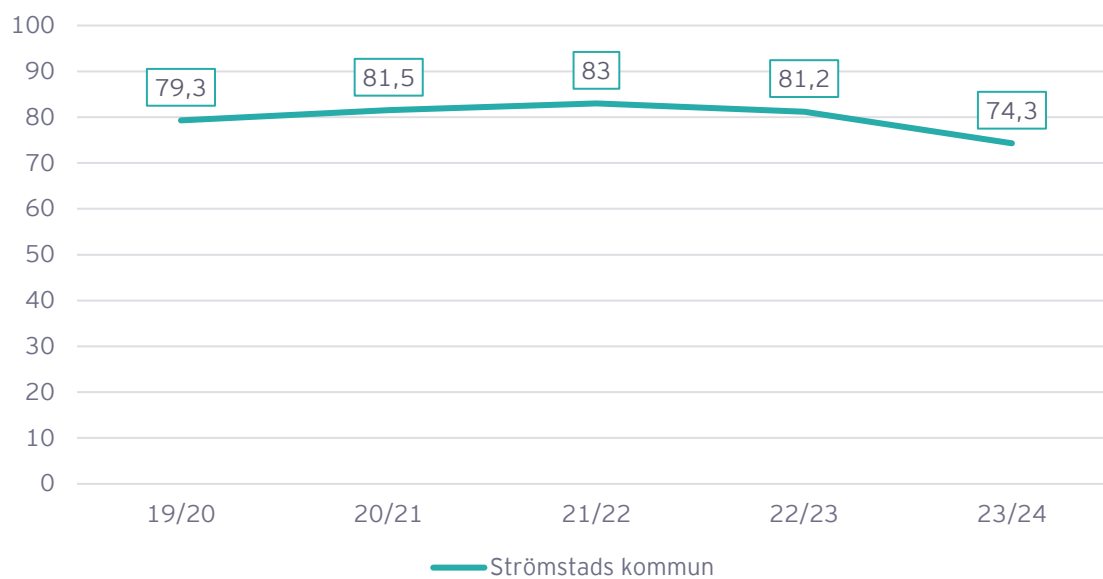
Av nämndens verksamhetsberättelse för år 2023 framgår att behörigheten inom förskola, grundskola och gymnasieskola inte uppnår målnivån. Trenden är därtill något avtagande, det vill säga lägre behörighet över tid.

Av Skolverkets statistik framgår att andelen lärare i grundskolan med legitimation i minst ett ämne har minskat marginellt de senaste fem åren från 55,5 procent till 54,3 procent. Under samma period har genomsnittet i riket ökat marginellt från 71,2 procent till 72,4 procent. Andelen behöriga lärare är således väsentligt lägre än genomsnittet i riket. Om samtliga 290 kommuner i riket rankas efter andel behöriga under läsåret 2023/2024 placeras Strömstad på 277:e plats. Av intervju framgår att det framförallt är den låga behörigheten inom högstadieskolan som drar ner kommunsnittet. Enligt uppgift har ett flertal behöriga lärare rekryterats till hösten vilket väntas höja kommunsnittet.

Inom gymnasieskolan har andelen legitimerade lärare minskat från 79,3 procent till 74,3 procent under de senaste fem åren. Trenden var ökande under fyra år för att under innevarande läsåret minska. Strömstads kommun har något lägre behöriga än genomsnittet i riket som under samma period gått från 84,9 procent till 87,2 procent.

Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan

Bilaga 1. Källförteckning

Intervju

- ▶ Verksamhetschefer och utredare 2024-06-03

Dokument

- ▶ Skriftliga svar 2024-03-27
- ▶ Verksamhetsplan 2023
- ▶ Verksamhetsberättelse 2023
- ▶ Kvalitetsrapporter för grundskola och gymnasium
- ▶ Uppföljning av intern kontrollplan 2023
- ▶ Protokoll från nämndens behandling av verksamhetsberättelse och kvalitetsrapporter
- ▶ Beskrivning av resursfördelningsmodell